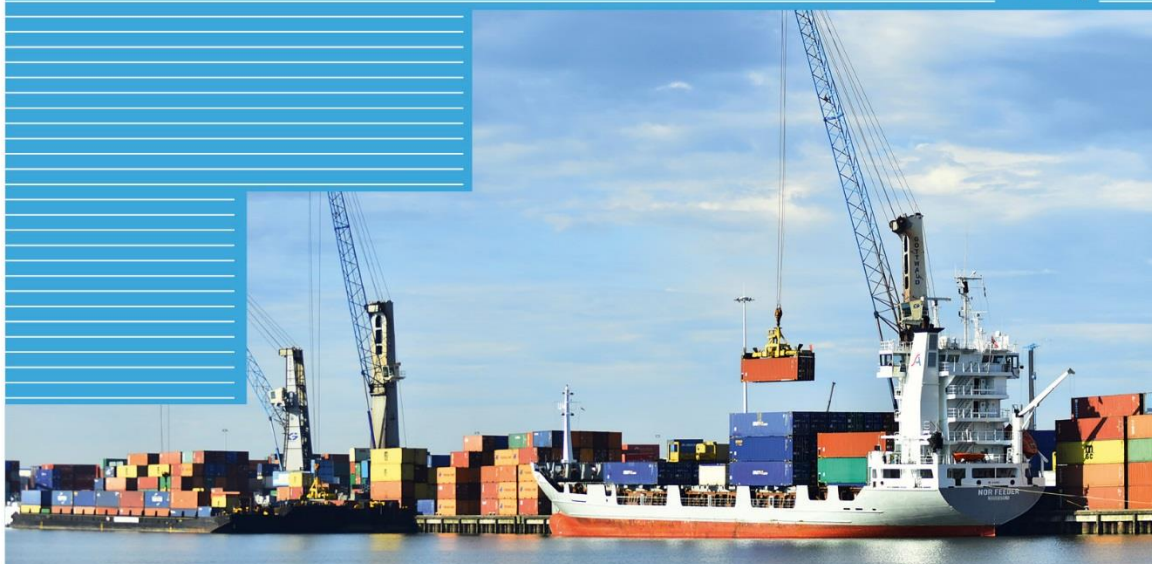

PORT OF MOERDIJK

KWARTAALRAPPORTAGE

3^e KWARTAAL

2018

**HAVENBEDRIJF
MOERDIJK**

**Kwartaalrapportage
3^e kwartaal 2018**

Inhoudsopgave

VOORWOORD	4
PROGRAMMA COMMERCIELE EXPLOITATIE	5
EXPLOITATIE DROOG.....	5
EXPLOITATIE NAT	6
PROGRAMMA RUIMTELIJKE ONTWIKKELING, MILIEU EN DUURZAAMHEID	7
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING.....	7
MILIEU	8
DUURZAAMHEID.....	8
PROGRAMMA VEILIGHEID & HAVENMEESTER	10
VEILIGHEID	10
HAVENMEESTER	10
PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR EN BEHEER	12
INFRASTRUCTUUR	12
BEHEER NAT	12
BEHEER DROOG.....	13
PROGRAMMA BEDRIJFSVOERING	14
BESTUUR, STRATEGIE EN PUBLIC AFFAIRS	14
JURIDISCHE ZAKEN	15
FINANCIËN	16
COMMUNICATIE	16
PERSONEEL EN ORGANISATIE	17
INFORMATISERING EN AUTOMATISERING.....	18
FACILITAIRE ZAKEN.....	18
EXPLOITATIEOVERZICHT	20
TOELICHTING OP EXPLOITATIEOVERZICHT	21
FINANCIERING EN TREASURY	26

N.B. Vanwege afrondingen van bedragen kunnen afrondingsverschillen in de tabellen van deze kwartaalrapportage staan.

Voorwoord

Het derde kwartaal stond qua overslag in het teken van herstel. Met name de zeevaart maakte de afgelopen maanden een flinke inhaalslag. De overslag via zeevaart is nu ongeveer gelijk aan het volume over dezelfde periode in 2017. De overslag in de binnenvaart blijft nog licht achter bij het volume van vorig jaar. We zien wel groei in het aandeel containers van de West-Brabant Corridor, het initiatief om containerlading op de route Tilburg-Rotterdam-Moerdijk te bundelen en daarmee de extended-gate-functie van Moerdijk te versterken. Het succes van dit initiatief is niet onopgemerkt gebleven, want ook de haven van Antwerpen omarmt het concept en start waarschijnlijk in het vierde kwartaal met eenzelfde initiatief, waarin Moerdijk ook als extended gate fungeert.

Conform onze ambities hebben we Moerdijk steviger op de kaart gezet als duurzame haven. In dat kader hebben we als eerste en grootste bestaand gebied in Nederland het certificaat BREEAM-NL Gebied ontvangen, met het predicaat Very Good. Trots hebben we het certificaat hoogstpersoonlijk op 27 september in ontvangst mogen nemen tijdens het congres van de Dutch Green Building Council. Daar heb ik tevens van de mogelijkheid gebruik gemaakt om het aanwezige publiek over onze duurzaamheidsambities te vertellen. In dezelfde periode is ons tevens kenbaar gemaakt dat wij de hercertificering voor het Ecoports Port Environmental Review Systeem succesvol hebben doorlopen. Een tweede, en ditmaal Europese, kroon op ons werk als het gaat om de inspanningen die wij verrichten om verder te verduurzamen. Dit certificaat wordt in het vierde kwartaal officieel aan ons uitgereikt.

Deze waardering krijgen wij voor alle inspanningen die wij en onze bedrijven verrichten op het gebied van duurzaamheid. Nu, maar ook in de toekomst. We blijven daarom onderzoeken hoe we nog verder kunnen verduurzamen. Uit een van die onderzoeken blijkt dat een aantal locaties op het terrein geschikt is om een solarpark te realiseren. In het afgelopen kwartaal zijn we daarom voortvarend te werk gegaan en de benodigde vergunning voor de eerste fase is inmiddels verkregen. Een SDE-subsidie is wel een randvoorwaarde om over te gaan tot realisatie. Die aanvraag bereiden we op dit moment voor en wordt in het vierde kwartaal ingediend. In dit project onderzoeken we samen met de gemeente de mogelijkheid om inwoners van Klundert en Moerdijk mee te laten profiteren.

Om de leefbaarheid van de omliggende kernen te versterken, hebben we in het derde kwartaal ook een aantal projecten gesteund met een bijdrage uit de Vitaliteitsregeling. Zo hebben we een financiële bijdrage geleverd aan de aanleg van een beachsoccerveld in Klundert en een bijdrage toegezegd aan de werkgroep gebied RK-Kerk in het dorp Moerdijk voor de realisatie van en inrichting van het nieuwe dorps-hart, waaronder de restauratie van de wijzerplaten van de kerkklok.

Tot slot is het nog het vermelden waard dat het havenbedrijf de intentieovereenkomst voor vrachtwagenparkeren in West-Brabant heeft ondertekend. De provincie, negentien gemeenten, de transport- en logistieke sector, de politie en het havenbedrijf werken samen om de parkeerproblematiek voor vrachtwagens in West-Brabant integraal op te lossen. Een logische stap voor deze regio, en ook nodig om de positie van logistieke hotspot vast te houden. Daar profiteert Moerdijk ook van, en daarom is het vanzelfsprekend dat wij aansluiten bij dit initiatief.

Ferdinand van den Oever
Directeur Havenbedrijf Moerdijk

Oktober 2018

Programma Commerciële Exploitatie

Exploitatie droog

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf wil een concurrerende positie innemen als meest inlands gelegen zeehaven van Nederland. Om deze positie te bereiken, werkt het havenbedrijf aan concurrerende uitgifteprijsen van gronden en zorgt het voor een goede weg-, water-, buisleiding- en spoorinfrastructuur. Dit zijn belangrijke randvoorwaarden voor een goed vestigingsklimaat.

Het havenbedrijf richt zich op een gronduitgifte van ten minste 10 hectare in 2018, het vullen van ongebruikte kavels in bezit van derden en het invullen van bestaande bouw. Daarbij kiest het havenbedrijf specifiek voor het versterken en uitbouwen van bedrijven uit de topclusters chemie en biobased economy, maintenance (Industrial Park Moerdijk) en logistieke activiteiten zowel in bestaand havengebied als op het Logistiek Park Moerdijk (LPM). Vanuit de clustergedachte streven we naar het juiste bedrijf op de juiste plaats. Daarbij wordt ook naar zuinig ruimtegebruik en optimale synergie tussen bedrijven onderling gekeken om sterke clusters van bedrijven te bouwen.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Versterken en uitbouwen topcluster logistiek

A. Verhoging van de containerstromen

Het totale volume overgeslagen binnenvaartcontainers blijft nog licht achter bij dat van een jaar geleden, maar het aandeel containers van de West-Brabant Corridor groeit zichtbaar. Inmiddels is dit concept ook door Antwerpen omarmt en werken we met de betrokken ketenpartners aan een zelfde samenwerking op deze corridor.

B. Kennisvernieuwing en innovatie; impact van digitalisering op de logistiek

Met de Logistics Community Brabant (LCB) voert het havenbedrijf een verkenningsproject uit dat gericht is op digitale logistieke innovatie in het havengebied.

C. Marketingcommunicatie

Het havenbedrijf heeft deelgenomen aan de Project Cargo Summit in Rotterdam en de Experience Week Connected Transport. Verder heeft het havenbedrijf zich in het internationaal uitgegeven Hazardous Cargo Bulletin gepresenteerd als "one-stop-shop" voor onder meer de chemische industrie.

2. Versterken en uitbouwen cluster industrie

Het cluster industrie is te splitsen in drie deelclusters, waarop het havenbedrijf inzet.

A. Chemische industrie

Het consortium rondom bio-ethyleen heeft zich gepresenteerd bij de Biobased Delta die positief heeft geadviseerd op de business case. Een volgende stap is het uitwerken van een plan van aanpak voor het voorlopig ontwerp.

B. Biobased industrie/circulaire industrie

Binnen het pyrolysecluster hebben verschillende partners hun voorstellen tot proefnemingen voorgelegd aan de OMWB. Na goedkeuring kunnen deze gestart worden. Daarnaast voert het havenbedrijf met de

OMWB gesprekken over de vestiging van een grote commerciële installatie van circa 16 hectare op het IPM. Het onderzoek naar de haalbaarheid van een installatie die afvalhout van pallets verwerkt, heeft geleid tot een voorkeur voor de installatie van één van de pyrolysepartners. Voor deze installatie wordt nu een voorlopig ontwerp gemaakt.

C. *Energie-/recyclingindustrie*

De plant van MM Metal Recycling is officieel geopend naar Japans gebruik. Zowel het havenbedrijf als de volledige commissie Vestiging heeft positief geadviseerd op de vestiging van grootschalige mestverwerking tot biogas op het IPM van circa 10 hectare. Met Shell bekijken we nu hoe de risicocontouren in te passen zijn.

Exploitatie nat

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf neemt een concurrerende positie in als meest inlands gelegen zeehaven van Nederland. Om deze positie te realiseren, werkt het havenbedrijf aan optimale dienstverlening door stuwadoors, slimme logistieke oplossingen, concurrerende prijzen en optimale ondersteunende diensten als ICT- en douanefaciliteiten te bieden. Deze faciliteiten maken het onderscheid op grond waarvan partijen voor de haven van Moerdijk kiezen.

Het havenbedrijf richt zich op het vergroten van de overslag door het vervullen van de extended-gate-functie voor de mainports Rotterdam en Antwerpen. Daarnaast wil het havenbedrijf zijn marktaandeel in shortseashipping op Verenigd Koninkrijk en Baltische Staten verviervoudigen. Dat geldt tevens voor het aandeel spoorgoederenvervoer. De duurzaamheidspropositie richt zich op de combinatie van waarde toevoegende logistiek en waardecreërende procesindustrie.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Volumegroei in overslag

A. *Extended gate*

Het Interreg-project Smart Ports Entrepreneurial Ecosystem Development (SPEED) is van start gegaan. In het vierde kwartaal vinden de eerste bijeenkomsten met andere projectdeelnemers plaats.

B. *Short sea*

Het totale zeevaartvolume is inmiddels ongeveer gelijk aan het volume over dezelfde periode in 2017. Na het negatieve resultaat (-3%) halverwege het jaar is er dus weer een positieve trend zichtbaar. Met de rederij op Noorwegen zoeken we naar mogelijkheden om tot een hogere frequentie te komen. Hiervoor werken we samen met de haven van Oslo. De aangekondigde shuttle trein vanuit Wroclaw is uitgesteld naar voorjaar 2019. De minister zal de terminal van waaruit deze shuttle zal gaan rijden, bezoeken tijdens de handelsmissie naar Polen. Het havenbedrijf zal deze missie tevens benutten om contacten met de havens van Gdansk en Gdynia te leggen.

C. *Spoor*

De pilot spoormonitoring heeft binnen ProRail vertraging opgelopen en is daardoor nog niet van start gegaan.

2. Verstevigen (break)bulkpositie

Het havenbedrijf heeft onderzoek laten doen naar de kansen om op de voormalige Tetrapak-locatie een grote bulkspeler aan te trekken. Hierbij zijn verschillende ontwikkelopties benoemd waarbij de segmenten koel/vries en recycling als meest attractief beoordeeld zijn. Het havenbedrijf is daarnaast met meerdere partijen in gesprek over de mogelijke ontwikkeling van nieuwe op- en overslagfaciliteiten op de resterende vrije watergebonden locaties.

Programma Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Duurzaamheid

Ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf geeft de doorontwikkeling van het haven- en industrieterrein Moerdijk vorm vanuit een integrale gebiedsontwikkeling. Duurzame ruimtelijke en economische ontwikkeling vindt plaats met behoud van een goede milieukwaliteit. In het nieuwe bestemmingsplan zijn de uitgangspunten geborgd als het gaat om onder andere intensiever ruimtegebruik, clustervorming, alsmede specifieke aandacht voor externe veiligheid. Door het verkrijgen van experimenteerruimte vanuit de Crisis- en herstelwet is er de mogelijkheid ontstaan om op het gebied van de beperkte milieugebruiksruimte (geluid, lucht, natuur) om innoverend met ruimtegebruik om te gaan. Dit wordt geregeld in een bestemmingsplan+. De realisatie van het Industrial Park Moerdijk (IPM) en Logistiek Park Moerdijk (LPM), samen bijna 300 hectare, vormen de meest in het oog springende feitelijke ruimtelijke ontwikkelingen voor de komende jaren, waarin het havenbedrijf sturing geeft aan de ontwikkeling.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Haalbaarheidsonderzoek naar verleggen van kabels/leidingenstrook op het IPM

Het havenbedrijf heeft een onderzoeksopzet gemaakt. Voor drie scenario's kijken we naar technische, functionele (commerciële), financiële en planningsaspecten. Het onderzoek wordt nog dit jaar afgerond.

2. Start realisatie LPM

De start van de realisatie van het LPM loopt vertraging op. Tegen het door de provincie vastgestelde inpassingsplan is beroep ingesteld, onder andere op grond van het gebruik van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). De Raad van State heeft over het PAS vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie en zal pas na arrest van dit Hof (verwacht op 7 november) de beroepszaken oppakken waarin de PAS een rol speelt. Totdat het inpassingsplan onherroepelijk is, kan er nog niet gestart worden met het LPM.

3. Commissie Vestiging

Voor het LPM is formeel bepaald dat er – ter bewaking van de ruimtelijke kwaliteit – een supervisor wordt aangetrokken in de commissie Vestiging. De start van de realisatie van het LPM loopt vertraging op. Het werven van een supervisor wordt daarom uitgesteld, totdat duidelijkheid is verkregen over de start.

Milieu

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf plant nieuwe ontwikkelingen proactief en tijdig, in combinatie met een efficiënt vergunningsverleningsproces. Dit helpt bij het versterken van de verdere economische ontwikkeling op het terrein.

Het havenbedrijf heeft een actueel inzicht in de milieuhygiënische belasting van de beheerde terreinen door dit te monitoren. Dit inzicht is de basis om activiteiten waar mogelijk te verbeteren met als doel de ecologische footprint te verkleinen. Het havenbedrijf voldoet aan goed ‘naberschap’ door feitelijke milieu-informatie transparant en tijdig met de omgeving te communiceren, en door milieuprestaties en eventuele verbeteringen inzichtelijk te maken.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Realiseren Akoestisch Inpassingsplan

In de eerste helft van 2018 is het technische deel van het plan opgeleverd. Dit wordt nu, na consultatie van een aantal Moerdijkse bedrijven, verder uitgewerkt. Het plan zal niet dit jaar gereed zijn, omdat uit de consultatie is gebleken dat de participerende bedrijven eerst een grondige check op bestaande vergunningen vragen, waarna het akoestisch inpassingsplan wellicht niet nodig hoeft te zijn.

2. Inventarisatie omgevingsvergunningen

Tijdens het afgelopen kwartaal heeft de OMWB een eerste inventarisatie gemaakt van de omgevingsvergunningen van bedrijven die recent zijn bezocht door toezichthouders van de dienst. Met name heeft de OMWB daarbij gekeken naar het aspect geluid. De analyse van de resultaten loopt nog en zal in het vierde kwartaal besproken worden in de werkgroep geluid.

Duurzaamheid

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf verbindt bestaande en nieuwe bedrijven door ze te clusteren. Zo kunnen synergie- en efficiëntievoordelen worden behaald. Reststromen zoals stoom, warm water en CO₂ worden daarbij ingezet als vernieuwde grondstof. Zo worden duurzaamheidsinitiatieven van het bedrijfsleven zelf versterkt en ondersteund. Door ontwikkeling en exploitatie van innovatieve, ‘slimme’ opslagsystemen van zon- en windenergie wordt het huidige elektriciteitsnetwerk efficiënter en duurzamer. Disbalansen kunnen hiermee worden voorkomen. Al deze ontwikkelingen leveren een bijdrage aan het realiseren van een klimaatbestendig en energieneutraal haven- en industrieterrein.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Vaststellen MVO-beleid

Na de eerdere kick-off zijn in het derde kwartaal interviews gehouden met relevante interne stakeholders. De input wordt gebruikt om te bepalen welke keuzes voor een toekomstbestendig strategisch MVO-beleid (ambitie, thema's en doelstellingen) op basis van de wereldwijd erkende Sustainable Development Goals (SDG's) aan de orde zijn. In het vierde kwartaal zal dit tot bepaling van de voor Havenbedrijf Moerdijk geldende SDG's leiden.

2. BREEAM-certificaat behalen voor gehele haven- en industriegebied Moerdijk

Het certificeringstraject voor BREEAM is in het derde kwartaal afgerond. De directeur van havenbedrijf heeft op 27 september het certificaat in ontvangst mogen nemen tijdens het congres van de Dutch Green Building Council. Het bestaande haven- en industrieterrein Moerdijk heeft het predicaat "Very Good" gekregen en is daarnaast het eerste grote bestaande terrein dat langs de meetlat van BREEAM-NL gebied is gelegd. Via diverse media hebben het havenbedrijf en de Dutch Green Building Council bekendheid gegeven aan dit unieke, ambitieuze en succesvolle certificeringstraject.

3. Starten Energieprogramma Moerdijk 2021

In de afgelopen periode is het rapport "In drie stappen naar een duurzaam industriecluster Rotterdam-Moerdijk in 2050" gepubliceerd. Het rapport is medio augustus 2018 verstuurd naar de CEO's van de meest energie-intensieve bedrijven van haven- en industrieterrein Moerdijk, zodat de ingediende projecten zoveel mogelijk gerealiseerd worden.

4. Opstellen haalbaarheidsstudie Solarpark Moerdijk

De eerste resultaten van de haalbaarheidsstudie hebben ertoe geleid dat we versneld de uitvoeringsfase hebben opgestart vanwege de mogelijkheid in het najaar nog gebruik te kunnen maken van de hoge SDE subsidie. In het derde kwartaal is de omgevingsvergunning verkregen voor de realisatie van de eerste fase van solarpark Moerdijk. Vervolgens zal het havenbedrijf in oktober een aanvraag voor SDE-subsidie indienen.

5. Opstellen implementatieplan Managementplan Beschermde Soorten

Het opstellen van het implementatieplan verloopt geheel volgens planning. Het havenbedrijf heeft zijn groene stakeholders ook uitgebreid geïnformeerd over het MBS en excursies voor hen georganiseerd naar de 57 hectare tijdelijke natuur op het haven- en industrieterrein, het grootste tijdelijk natuurgebied van de gehele provincie Noord-Brabant. Onderdeel van het MBS is het verkrijgen van een totale gebieds-ontheffing (gehele beheergebied) voor beschermde soorten flora en fauna. De aanvraag hiervoor is in september in concept opgesteld en besproken met de omgevingsdienst. Verwachting is de ontheffing dit jaar te kunnen verkrijgen.

6. Hercertificering Port Environmental Review System van European Sea Ports Organisation

Op 20 september is het PERS-certificaat toegekend aan het Havenbedrijf Moerdijk. Uitreiking vindt plaats in oktober tijdens het Ecoports congres in Valencia. Het certificaat is twee jaar geldig, tot september 2020.

Programma Veiligheid & Havenmeester

Veiligheid

Wat willen wij bereiken

Aandacht en zorg voor veiligheid maakt integraal deel uit van onze reguliere taken en werkzaamheden. We vervullen onze rol van havenmeester en Port Security Officer. Als wegbeheerder gaan we over de verkeersveiligheid op het haven- en industrieterrein. Daarnaast hebben we onze rol op het gebied van acquisitie en de vestiging van bedrijven. En uiteraard waken we als terreinbeheerder over de veiligheid van het totale territorium. Op weg gaan naar excellente veiligheid impliceert dat we 'ons werk in uitvoering' verder professionaliseren.

Daarnaast willen we fungeren als spin in het web en dus binnen het netwerk van alle bij veiligheid betrokken partijen. Als regisseur hebben we vooral een verbindende rol. We brengen partijen bij elkaar en zorgen voor resultaatgerichte samenwerkingsverbanden. We willen het pluspakket dat de voorzieningen als collectieve beveiliging, publiek-private brandweezorg en gezondheidsvoorzieningen extra versterken. Ook de verdere uitbouw van het Haven Moerdijk Coördinatie Centrum (HMCC) behoort daartoe.

Tot slot behartigen we 'onze gezamenlijke' belangen op het gebied van veiligheid. In die zin treden we op als pleitbezorger en waar nodig als lobbyist. We zijn het bruggenhoofd dat ervoor zorgt dat de veiligheidsbelangen op diverse niveaus (lokaal, regionaal, nationaal) onder de aandacht komen. We wenden onze invloed ook aan voor besluitvorming over procedures en wet- en regelgeving waarmee de veiligheid van het haven- en industrieterrein is gediend.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Implementeren van een nieuw beveiligingsconcept

Het havenbedrijf is gestart met de uitvoering van de implementatie van het nieuwe Security Management Systeem. Dit systeem vormt na uitrol het digitale hart van het Haven Moerdijk Coördinatie Centrum, van waaruit alle beveiligingsmaatregelen kunnen worden gemonitord en aangestuurd. Hiermee leggen we de technische basis voor een nieuw beveiligingsconcept. Daarnaast ontwikkelt het havenbedrijf in samenspraak met bedrijfsleven en beveiligingsdienstverlener een nieuw surveillanceconcept waarin collectieve- en individuele dienstverlening slim worden gecombineerd.

2. Inrichten van een proeftuin voor anomaliedetectie

In tegenstelling tot een eerdere inventarisatie bleek bestaande camera-apparatuur technisch niet bruikbaar voor de proeftuinopstelling. Het havenbedrijf heeft hier op ingespeeld door de camera's binnen de proeftuin versneld te vervangen. Ze zullen in het laatste kwartaal operationeel zijn en de projectdoelstellingen komen daarmee niet in gevaar.

Havenmeester

Wat willen wij bereiken

De haven van Moerdijk is een vlotte en veilige haven voor alle gebruikers. Daarom is de interne en externe informatievoorziening op orde en wordt voldaan aan nationale en internationale wet- en regelgeving. Dit bereiken wij onder meer door te kiezen voor nieuwe technologische mogelijkheden in computer-

systemen en slimme koppelingen van port community-systemen met ons eigen havenmanagementsysteem. Systematisch, steekproefsgewijs uitgevoerde controles van onze computersystemen dragen daarnaast bij aan de robuustheid van die koppelingen.

Bij calamiteiten heeft het havenbedrijf direct relevante informatie beschikbaar, bijvoorbeeld over de gevaarlijke lading aan boord van (zee)schepen. Met andere overheden zorgen wij voor een veilige vaarweg naar en van Moerdijk waarbij alle verkeersdeelnemers begeleid kunnen worden.

Voor wachtende (binnenvaart)schepen zijn voldoende wachtligplaatsen beschikbaar. Deze ligplaatsen zijn uitgerust met mogelijkheden die in een moderne, veilige en duurzame haven thuishoren. Denk hierbij aan autoafzetplaatsen, walstroomvoorzieningen en draadloos internet. Om duurzaamheid in de haven blijvend te stimuleren krijgen aantoonbaar schone schepen een korting op het havengeld en stimuleert het havenbedrijf het gebruik van LNG als brandstof.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Nautische risico's binnen de haven inzichtelijk maken

De nautische risico-inventarisatie staat gepland in het vierde kwartaal. Parallel hieraan actualiseert het havenbedrijf de bestaande risico-inventarisaties, waardoor eind dit jaar een uitgebreid en actueel bedrijfsbreed risicobeeld bestaat.

2. Verkennen van mogelijkheden voor betere ligplaatsplanning

Het havenbedrijf heeft gezamenlijk met Rijkswaterstaat de technische voorwaarden voor gebruik van het Binnenvaart Ligplaats Informatie Systeem (BLIS) gecreëerd. Het havenbedrijf vult dit systeem op korte termijn, waarna het operationeel zal zijn.

3. Gebruik maken van digitale kansen op het gebied van Port Security

Het aanbestedingsproces voor verdere ontwikkeling van de applicatie is afgerond (door Havenbedrijf Amsterdam als penvoerder). In het vierde kwartaal staan bijeenkomsten met deelnemende zeehavens gepland om het ontwikkelproces inzake handhaving te doorlopen.

4. Het maken van een havenveiligheidsbeoordeling en vernieuwen van het havenveiligheidsplan

Een conceptversie van het Havenveiligheidsplan is aangeboden aan de Inspectie Leefomgeving en Transport. Na verwerking van eventuele feedback zal een definitieve versie worden aangeboden aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

5. Scheepsregistratie en –meldingen verder automatiseren

Het havenbedrijf heeft in het derde kwartaal op beperkte schaal een pilot van havenregistratie met Riverguide gedaan, waarin de technische aspecten zijn succesvol getest. Een pilot op grotere schaal is vanwege een te laag aantal deelnemende schippers uitgesteld. Het havenbedrijf heeft voor het aantrekken van deelnemers diverse communicatie-activiteiten ingezet.

Programma Infrastructuur en Beheer

Infrastructuur

Wat willen wij bereiken

De arealen van het haven- en industrieterrein, en daarmee de vervoersmodaliteiten weg, water, spoor, datatransport en (buis)leiding, zijn en blijven geschikt voor marktontwikkelingen en –vragen, veranderde wet- en regelgeving en verandering in samenwerkingen. Dit wordt bereikt door een integrale benadering en op een maatschappelijk verantwoorde wijze. De integrale beleving van het terrein door de klant is hiermee doelmatig, koersvast en toekomstgericht.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Optimalisatie emplacement en lalo

ProRail heeft de overbelastverklaring uitgewerkt in een capaciteitsvergrotingsplan met twee sporen voor het emplacement. Dit capaciteitsvergrotingsplan komt overeen met de door het havenbedrijf in 2017 opgestelde planstudie spoor. ProRail heeft dit plan voor financiering ingediend bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW).

Tevens is het havenbedrijf met ProRail en de spoorgebruikers op het haven- en industrieterrein een pilot gestart met een planningssysteem, waarmee zo optimaal mogelijk gebruik wordt gemaakt van beschikbare tijd-ruimtesloten. Deze pilot wordt in 2019 geëvalueerd.

2. Verbeteren spoorveiligheid op overwegen Middenweg/Orionweg

In het derde kwartaal is in een bestuurlijk overleg tussen het havenbedrijf en ProRail commitment uitgesproken om zo veel als mogelijk in te zetten op versnelling van de realisatie van dit project. Een definitief ontwerp staat nog voor dit jaar gepland. In het voorjaar van 2019 staat de aanbesteding van de uitvoering gepland, gevolgd door de start van de daadwerkelijke uitvoering.

Beheer nat

Wat willen wij bereiken

De beheerde kapitaalgoederen haven, kades en pieren zijn goed bereikbaar en beschikbaar voor de zee- en binnenvaartschepen die Moerdijk kunnen bereiken. Duurzaamheid, lifecyclecostingbenadering, proactief onderhoudsmanagement en systeemgerichte contractbeheersing (SCB) zijn hierbij het uitgangspunt.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Data-uitwisseling met Rijkswaterstaat en het Havenbedrijf Rotterdam optimaliseren

RWS heeft een tool gemaakt om de data-uitwisseling tussen beheermanagementsystemen (opslagsystemen voor technische en kwaliteitsgegevens van de kapitaalgoederen) van gemeenten en havenbedrijven eenvoudig te laten verlopen. Na een test door het havenbedrijf van Amsterdam en RWS bleek dit nog niet volledig te werken. RWS werkt er hard aan om de tool te vervolmaken.

Het havenbedrijf en RWS hebben samen gezocht naar een alternatief. RWS verwerkt onze gegevens rechtstreeks in haar vaarkaartensysteem. Het havenbedrijf zal de verwerkte gegevens in het vierde kwartaal verifiëren. De uitwisseling met Havenbedrijf Rotterdam loopt volgens planning.

2. Raamcontract baggeren opstellen

Over het opgestelde raamcontract zijn in het derde kwartaal gesprekken gevoerd met circa 12 bedrijven die zelf ook periodiek noodzaak tot baggeren hebben. Aan deze bedrijven hebben wij het raamcontract nader toegelicht en wij hebben hen de gelegenheid geboden om bij dit raamcontract aan te haken. Naar aanleiding hiervan heeft één bedrijf inmiddels al aangegeven hiervoor een overeenkomst te willen sluiten.

3. CCT 4: structureel herstel terrein achter de kade

In een gezamenlijk traject met CCT, betrokken aannemer en het havenbedrijf is de oorzaak van de terugkerende schade aan de verhardingen op de containerterminal van CCT onderzocht. De bevindingen worden met de betrokken partijen besproken. De verwachting is dat het structureel herstel niet dit jaar zal plaatsvinden.

4. Watermanagementplan omzetten in actieplan integraal riool- en waterhuishoudingplan 2018 – 2020

Het havenbedrijf is vooruitlopend op de vaststelling al gestart met de het opstellen van het actieplan. De eerste contouren zijn in het derde kwartaal besproken met alle waterpartners. Het havenbedrijf streeft er naar dit actieplan voor het eind van het jaar op te leveren.

Beheer droog

Wat willen wij bereiken

De door het havenbedrijf beheerde kapitaalgoederen wegen (inclusief wegmeubilair), riool (inclusief gemalen), groen, kunstwerken en openbare verlichting zijn goed bereikbaar en beschikbaar. Duurzaamheid, lifecyclecosting-benadering, proactief onderhoudsmanagement en systeemgerichte contractbeheersing (SCB) zijn hierbij het uitgangspunt. Op die manier dragen deze kapitaalgoederen bij aan de realisatie van de ambities en ontwikkelingen van het haven- en industrieterrein.

Het havenbedrijf kan te allen tijde de staat van haar complete areaal aantonen. Op functionele eisen kan het havenbedrijf op afstand sturing geven aan het beheer. Daarmee blijft het areaal fungeren als visitekaartje voor ons en het bedrijfsleven. De duurzaamheidsambities van het havenbedrijf worden ook in dit programma gerealiseerd. Zo zorgt het havenbedrijf ervoor dat bedrijven en werknemers het werken op en bezoeken van het haven- en industrieterrein als aangenaam en prettig ervaren.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Aanpak kruising Zuidelijke Randweg/Orionweg

Het havenbedrijf heeft de voorbereidingen voor de aanpak van deze kruising opgestart. De daadwerkelijke uitvoering van dit werk valt samen met het verbeteren van de veiligheid van de overwegen aan de Middenweg/Orionweg, waarvoor ProRail in de lead is. Het havenbedrijf heeft hiervoor met ProRail afgesproken dat de voorbereiding en de uitvoering van beide projecten gelijktijdig door dezelfde partijen worden aangepakt. Hierdoor is sprake van één traject waarin zowel de veiligheid van de overwegen als deze kruising is aangepast.

2. Vervolgen van de implementatie van LED-verlichting

Vanwege de positieve effecten en financiële mogelijkheden is besloten om de laatste fase ook dit jaar nog uit te voeren.

3. Verbeteren spoorveiligheid door signing en markering

De werkzaamheden, die bestaan uit het aanbrengen van aanduidingsborden en markeringen om de preventieve veiligheid van het verkeer rond de spoorwegovergangen te verhogen, zijn conform de stamspoorlijn door ProRail in opdracht van het Havenbedrijf uitgevoerd.

4. Aanbesteden nieuw beheercontract openbare buitenruimte bestaand terrein

De in het derde kwartaal opgestelde selectieleidraad, voortkomend uit het strategisch inkoopplan, wordt in het vierde kwartaal aan de markt voorgelegd.

Programma Bedrijfsvoering

Bestuur, Strategie en Public Affairs

Wat willen wij bereiken

De haven van Moerdijk heeft een stevige positie binnen de Vlaams-Nederlandse Delta door blijvend in te zetten op de unieke en complementaire activiteiten in Moerdijk. Deze versterking binnen het Vlaams-Nederlandse netwerk vraagt niet alleen om een intensieve inzet vanuit het havenbedrijf, haar directe partners in de regio en het Rijk, maar vindt onder meer ook plaats door aansluiting bij de Branche Organisatie Zeehavens om de Nederlands havennetwerken nauwer te verbinden met het netwerk van wetenschappelijke instituten.

Het havenbedrijf positioneert zich als constructieve samenwerkingspartner in de regio. Er functioneert een gestructureerde organisatie, waarin bewoners, bedrijven en overheden met elkaar overleg plegen en informatie uitwisselen. Bewoners worden zo in staat gesteld mee te denken en te handelen op het gebied van vorm en inhoud van uitvoering. Een heldere rolverdeling, transparante communicatie en afspraak = afspraak vormen het kenmerk van deze organisatie. Wij staan voor transparantie in besluitvorming en het openbaar maken van besluiten en cijfermatige informatie.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Opstellen Uitvoeringsagenda 2018 e.v. Havenstrategie Moerdijk 2030

De Uitvoeringsagenda 2018 e.v. is opgesteld en vastgesteld door bestuurders van de provincie Noord-Brabant, de gemeente Moerdijk en het havenbedrijf (de stuurgroep Havenstrategie). De komende periode wordt een projectorganisatie ingericht en een goede projectenportfolio gemaakt.

2. Participeren in corridorstudie

De haven van Moerdijk is in het MIRT-onderzoek goederenvervoercorridors Oost en Zuidoost opgenomen als bovengemiddeld knooppunt. Inmiddels is een landelijke programma-aanpak uitgerold, waarbinnen per knooppunt een plan van aanpak wordt gemaakt om de investeringen van maatregelen te bepalen en te faseren. Op basis van dit plan van aanpak is samen met andere knooppunten en corridorpartijen als gemeente Moerdijk en provincie Noord-Brabant een voorstel gedaan voor onderwerpen die tijdens het overleg met de Minister van Infrastructuur en Waterstaat in november tot concrete afspraken kunnen leiden.

3. Werkprogramma Maritieme strategie en Zeehavens 2018

De vijf Nederlandse zeehavens, het havenbedrijfsleven en de minister van Infrastructuur en Waterstaat werken samen aan het toekomstgericht versterken van de havencomplexen. De betrokken ministeries,

zeehavens en ondernemersverenigingen zijn binnen de verschillende thema's bezig om de acties te concretiseren en werkafspraken te maken.

4. Omgevingstafel

De omgevingstafel heeft behoefte aan een verdere ontwikkeling, zowel op het gebied van fysieke als digitale ondersteuning van de voorzitter. Nu de fysieke omgevingstafel zijn effecten sorteert, is de opgave vooral om meer een community te gaan vormen. Vooral het vormgeven van een digitale community, waarin we met elkaar een permanente dialoog voeren is de toekomstige opgave. Tijdens de dorpsavond van Moerdijk hebben we bekend gemaakt een mooie bijdrage te leveren uit de Vitaliteitsregeling aan tal van opgaven waar het dorp zich voor gesteld ziet. Onze bijdrage wordt niet alleen gezien, maar ook zeer gewaardeerd.

5. Versterken van de positie en het imago van het havenbedrijf binnen diverse netwerken

Onder aanvoering van gedeputeerde Christoph van der Maat hebben we samen met het Brabantse bedrijfsleven en het Multimodaal Coördinatie- en Adviescentrum Brabant (MCA) een bezoek gebracht aan de nieuwe fusiehaven North Sea Port. Hier hebben we afspraken gemaakt over de wijze waarop Moerdijk zich in opmaat naar de MIRT-overleggen kan positioneren. Met de provincie Noord-Brabant en de West-Brabantse gemeenten hebben we in dat kader ook een intentieovereenkomst getekend voor een plan van aanpak rond truckparking. De laatste maand van dit kwartaal stond in het teken van duurzaamheid; we ontvingen medewerkers van Waterschap Brabantse Delta, die wilden weten op welke wijze wij daar invulling aan geven. Met alle medewerkers zijn we ook zelf gaan kijken hoe de 57 hectare tijdelijke natuur zich ontwikkelt op het Industrial Park.

Juridische zaken

Wat willen wij bereiken

Een algeheel juridisch kwaliteitsbeleid gebaseerd op generieke juridische kennis draagt structureel bij aan de steeds verdere professionalisering van het havenbedrijf en het inzichtelijk maken en beheersen van (juridische) risico's.

Het havenbedrijf organiseert zowel bij interne als bij externe besluitvorming het juridisch advies aan de voorkant van het proces. Niet alleen voor de primaire processen, maar ook voor projecten. Dat betaalt zich uit in goed onderbouwde, begrijpelijke besluiten en overeenkomsten voor het havenbedrijf, zijn partners en andere belanghebbenden.

Daar waar onverhoopt niet preventief kan worden gehandeld of meegedacht, wordt door uitoefening van een adequate, correctieve functie optimale rechtsbescherming van het havenbedrijf bereikt. Dit realiseert het havenbedrijf door het vlot en inzichtelijk afhandelen van schadeclaims of klachten. Indien noodzakelijk, worden juridische procedures gevoerd (ondersteund door specialistische, externe kennis).

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Implementatie van de AVG in ons complianceplan voor 2018

Wij hebben alle verplichtingen die voortvloeien uit de AVG vóór 25 mei 2018 geïmplementeerd in onze organisatie. Als gevolg daarvan hebben wij ons intern datalekkenbeleid in het derde kwartaal vastgesteld.

2. Nader vorm geven aan onze ketenverantwoordelijkheid: een eenduidig (waarden)kader

In het derde kwartaal hebben wij tezamen met onze partners binnen de Brancheorganisatie Zeehavens (BOZ) opdracht verstrekt aan een externe partij om de ketenverantwoordelijkheid van zeehavens nader te duiden. Dit alles doen wij hand in hand met de uitwerking van ons eigen MVO-beleid (zie programma-onderdeel Duurzaamheid). Naar verwachting zullen wij zowel de nadere duiding van onze ketenverantwoordelijkheid als ons eigen MVO-beleid eind 2018, dan wel begin 2019 afronden.

3. Onderzoeken hoe legaltech ons efficiënter kan maken

In het derde kwartaal hebben wij een externe partij aangetrokken om het hier bedoelde onderzoek uit te voeren. Naar verwachting zullen de resultaten hiervan voor het einde van het jaar bekend zijn.

Financiën

Wat willen wij bereiken

Het havenbedrijf heeft een meerjareninvesteringsplan dat past bij de financiële mogelijkheden van het havenbedrijf en een jaarlijks sluitende begroting.

Daarnaast is de planning- en controlcyclus effectief en efficiënt. Effectief door tijdig de benodigde (financiële) stuurinformatie te verstrekken. Efficiënt door daarbij gebruik te maken van de laatste beproefde technische mogelijkheden.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Stuurinformatie beschikbaar maken met een app

Het havenbedrijf heeft real-time stuurinformatie beschikbaar gemaakt in het programma Power-BI. In de eerste twee kwartalen is het programma getest. Deze testfase heeft geleid tot enkele verbeteringen. Het was de bedoeling om het programma in het derde kwartaal in gebruik te nemen. Er bleek echter nog een omissie te zitten in het programma. Deze omissie wordt in het vierde kwartaal opgelost.

2. Eerste aangifte vennootschapsbelasting (VPB) over 2017

Samen met andere zeehavens heeft het havenbedrijf gewerkt aan een voorstel aan de belastingdienst. Dit voorstel bestaat uit een gezamenlijk deel en een havenspecifiek deel. Het havenspecifieke deel van het Havenbedrijf Moerdijk is in het derde kwartaal aan de Belastingdienst toegezonden. De belastingdienst heeft aangegeven niet eerder dan in december een afspraak te kunnen maken om ons voorstel te bespreken.

In het derde kwartaal is ook de voorlopige aanslag over 2017 van € 1 miljoen betaald. Daarmee worden hoge rentekosten bij de definitieve aanslag voorkomen.

Communicatie

Wat willen wij bereiken

Een heldere rolverdeling, transparantie en afspraak = afspraak zijn de uitgangspunten voor communicatie vanuit het havenbedrijf om een gelijkwaardige relatie te bewerkstelligen met en tussen bewoners en bedrijven.

Bedrijven, overheden en omgeving kennen het haven- en industrieterrein Moerdijk als hét knooppunt voor duurzame logistiek, duurzame chemie en procesindustrie. Het havenbedrijf profileert zich als excellent en onderscheidend op deze gebieden.

Daarnaast zet het havenbedrijf marketingcommunicatie in ter ondersteuning van het programma Com-
mercie, waarbij wij ons nadrukkelijk presenteren als aantrekkelijke vestigingsplaats in de topclusters.

Voor een goed 'nabuurship' met de omgeving organiseert het havenbedrijf onderlinge bekendheid tus-
sen bewoners en bedrijven. Ook zet het havenbedrijf economische revenuen in ten behoeve van vitaliteit
en leefbaarheid van omliggende kernen via de Vitaliteitsregeling.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Organiseren van de open dag

In het derde kwartaal is de communicatie over de open dag gestart met diverse artikelen en advertenties
in print- en online media. Ook werd de website openhavenmoerdijk.nl geopend, waarop mensen zich
vanaf eind augustus konden inschrijven voor diverse activiteiten. Tijdens de Wereldhavendagen heeft het
havenbedrijf samen met CCT een excursie georganiseerd, met als doel om de Moerdijkse open dag aan
te kondigen. Deze excursie was snel volgeboekt.

2. Extra communicatie-inzet op P van Planet

Op diverse Planet-onderdelen is in het derde kwartaal extra communicatie ingezet. De directeur van het
havenbedrijf heeft als spreker opgetreden tijdens het congres van de Dutch Green Building Council
(DGBC), waar het havenbedrijf certificaat BREEAM-NL Gebied ontving. Onder meer door een eigen pers-
bericht en diverse media-uitingen van de DGBC is hier veel media-aandacht voor geweest, zowel online
als offline.

Personeel en Organisatie

Wat willen wij bereiken

Onze medewerkers zijn professionals en werken projectmatig. Ze zijn gericht op afstemming, intern en
extern, en op het bereiken van resultaten op het juiste moment. Zij zijn kritisch en kiezen voor een inte-
grale aanpak om tot een duurzame en veilige bedrijfsomgeving te komen. Van onze medewerkers wordt
persoonlijk leiderschap en zelfsturing verwacht. Zij zetten hun contactuele en communicatieve vaardighe-
den in op basis van een hoog samenwerkingsbewustzijn.

Als werkgever is het havenbedrijf betrouwbaar en flexibel met marktconforme arbeidsvoorwaarden. Wij
investeren in de blijvende ontwikkeling van onze medewerkers. Wij geven onze medewerkers alle ruimte
waar dat kan en sturen bij waar nodig. Door elkaar feedback te geven op houding en gedrag blijft per-
soonlijke groei gewaarborgd. Tevens versterkt dit de onderlinge samenwerking.

Dit alles draagt bij aan de verdere professionalisering van het havenbedrijf.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Plan van aanpak Duurzame inzetbaarheid

Nadat we hebben geïnventariseerd hoe beleid op het gebied van duurzame inzetbaarheid bij de stakehol-
ders is vormgegeven, zetten we nu een document op waarin alle aanwezige regelingen en documenten
gerelateerd aan duurzame inzetbaarheid worden weergegeven. Tevens moeten we bezien of het, gege-
ven de uitkomsten van de inventarisatie, überhaupt nodig zal zijn aanvullende acties hierop te nemen.

2. Uitvoeren van een tweede medewerkertevredenheidsonderzoek

Eind augustus is het tweede medewerkertevredenheidsonderzoek uitgevoerd. De resultaten worden in

het vierde kwartaal aan zowel het managementteam en staf als in de personeelsbijeenkomst gepresenteerd. Besproken wordt welke mogelijke acties hieruit volgen.

3. Plan van aanpak opstellen voor digitaliseren van personeelsdossiers

In het tweede kwartaal is de AVG ingevoerd. In het licht van deze gewijzigde wetgeving hebben wij in kwartaal drie geïnventariseerd aan welke eisen de personeelsdossiers momenteel dienen te voldoen. In het vierde kwartaal wordt het plan van aanpak digitaliseren van de personeelsdossiers in samenwerking met een externe partij gerealiseerd.

Informatisering en Automatisering

Wat willen wij bereiken

Een goed doordacht informatie- en automatiseringssysteem, waarmee relevante data real-time beschikbaar is, zowel voor intern als extern gebruik. Het risico op uitval van het systeem en op oneigenlijk en onverantwoord gebruik zijn hierbij tot een aanvaardbaar minimum beperkt.

Daarnaast streeft het havenbedrijf naar een archief dat op ieder moment voldoet aan de daarvoor geldende wet- en regelgeving, en dat op ieder moment overgedragen kan worden aan de bewaarplaats bij het provinciale archief.

Ontwikkelingen op het gebied van informatievoorziening worden op zodanige wijze gerealiseerd dat het de organisatie op een innovatieve wijze ondersteund in het realiseren van de ambities uit de Havenstrategie 2030.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Vervangen van de hardware en overstap naar Office 365

In het derde kwartaal heeft het havenbedrijf opdracht gegeven voor het vervangen van de hardware en overstap naar Office 365. De overgang van oude naar nieuwe omgeving zal gefaseerd plaatsvinden en kent een doorlooptijd van 24 weken gerekend vanaf 1 oktober.

2. Het archief van 1993 t/m 2016 gereedmaken voor overdracht aan het BHIC

Het gereedmaken van het archief over de periode 1993 tot en met 2016 voor overdracht naar het BHIC (Brabants Historisch Informatie Centrum) is afgerond. De daadwerkelijke overdracht vindt plaats nadat het archief niet meer geraadpleegd wordt.

3. Uitrollen van een digitaal DMS (Document Management Systeem)

In het eerste en twee kwartaal is onderzoek gedaan naar een oplossing voor documentbeheer, die aangeboden is door onze ERP leverancier. In het derde kwartaal zijn op basis van dit onderzoek bevindingen, aanbevelingen en conclusies getrokken. Het havenbedrijf heeft op basis daarvan besloten om de probleemstelling en de uitgangspunten voor ons digitaal DMS opnieuw vast te stellen.

Facilitaire Zaken

Wat willen wij bereiken

Zowel gasten van het havenbedrijf als eigen medewerkers ervaren dat het havenbedrijf maatschappelijk verantwoord ondernemen, professionaliteit, veiligheid, duurzaamheid en gastvriendschap hoog in het vaandel heeft staan.

Wat hebben wij tot nu toe gedaan

1. Buitenruimte herinrichten inclusief vergroten aantal parkeerplaatsen

In het derde kwartaal heeft het havenbedrijf overeenstemming bereikt over de verkoop van het deel van de parkeerplaats dat nu verhuurd wordt. Vervolgens zijn de voorbereidende werkzaamheden gestart voor de herinrichting van de buitenruimte. Het grootste deel hiervan wordt nog in 2018 uitgevoerd.

2. Vervangen telefooncentrale kantoor havenbedrijf

Besloten is geen traditionele telefooncentrale aan te schaffen, maar te kiezen voor in de markt veel gebruikte hostingoplossing van KPN ÉÉN. De uitvoering hiervan loopt volgens planning.

Exploitatieoverzicht

Realisatie t/m september 2018

	Realisatie t/m september 2018	Budget t/m september 2018	Vershil t/m september 2018
Netto omzet	12.602.668	12.384.666	218.002
Overige bedrijfsopbrengsten	2.316.312	2.394.495	-78.183
Totaal bedrijfsopbrengsten	14.918.980	14.779.161	139.819
Lonen,salarissen en sociale lasten	1.975.022	2.030.688	-55.666
Afschr materiële vaste activa en bijzondere waardeverm	751.137	994.203	-243.066
Overige bedrijfslasten	5.797.801	7.906.392	-2.108.591
Totaal bedrijfslasten	8.523.959	10.931.283	-2.407.324
Bedrijfsresultaat	6.395.021	3.847.878	2.547.143
Financieel resultaat	2.318.324	2.333.799	-15.475
Resultaat voor bijzondere baten en lasten	4.076.697	1.514.079	2.562.618
Bijzondere baten en lasten	1.414.629	-	1.414.629
Resultaat	5.491.326	1.514.079	3.977.247

Prognose 2018

	Prognose 2018	Budget 2018	Vershil 2018
Netto omzet	16.717.919	16.512.972	204.947
Overige bedrijfsopbrengsten	3.154.528	3.192.660	-38.133
Totaal bedrijfsopbrengsten	19.872.446	19.705.632	166.814
Lonen,salarissen en sociale lasten	2.787.205	2.707.584	79.621
Afschr materiële vaste activa en bijzondere waardeverm	1.018.342	1.325.604	-307.262
Overige bedrijfslasten	9.931.384	10.541.856	-610.472
Totaal bedrijfslasten	13.736.930	14.575.044	-838.114
Bedrijfsresultaat	6.135.516	5.130.588	1.004.928
Financieel resultaat	-2.991.165	-3.111.732	120.567
Resultaat voor bijzondere baten en lasten	3.144.350	2.018.856	1.125.494
Bijzondere baten en lasten	1.502.050	-	1.502.050
Resultaat	4.646.400	2.018.856	2.627.544

Toelichting op exploitatieoverzicht

Totaal bedrijfsopbrengsten

	Realisatie t/m september 2018	Budget t/m september 2018	Vershil t/m september 2018
Netto omzet			
Haven- en kade gelden	4.832.814	5.014.827	-182.013
Erfpacht en verhuur	7.769.854	7.369.839	400.015
Totaal Netto omzet	12.602.668	12.384.666	218.002

Verwacht wordt dat de netto omzet € 205.000 hoger zal zijn dan begroot door € 229.000 minder haven- en kadegelden doordat het niet de verwachting is dat de overslag in de segmenten bulk en schroot zich zal herstellen en door € 434.000 meer erfpacht en verhuur uit de tijdelijke verhuur van percelen.

	Realisatie t/m september 2018	Budget t/m september 2018	Vershil t/m september 2018
Overige bedrijfsopbrengsten			
Gebruiksvergoedingen	953.079	941.373	11.706
Vergoeding uitvoering publieke taken	901.243	915.660	-14.418
Overige baten	461.991	537.462	-75.471
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	2.316.312	2.394.495	-78.183

Verwacht wordt dat de overige bedrijfsopbrengsten in 2018 € 38.000 lager zullen zijn dan begroot door minder overige baten, met name geen opbrengsten voor Energieprogramma Moerdijk 2021 (maar ook geen kosten).

Totaal bedrijfsopbrengsten	14.918.980	14.779.161	139.819
-----------------------------------	-------------------	-------------------	----------------

Lonen, salarissen, sociale lasten en overige personeelskosten

	Realisatie t/m september 2018	Budget t/m september 2018	Vershil t/m september 2018
<i>Lonen en salarissen</i>			
Brutosalarissen	1.267.538	1.409.427	-141.889
VUT/WW-uitkeringen	0	6.372	-6.372
Uitzendkrachten en inhuur	155.326	48.753	106.573
<i>Totaal Lonen en salarissen</i>	1.422.865	1.464.552	-41.687
<i>Sociale lasten</i>			
Pensioenlasten	193.942	200.997	-7.055
Overige sociale lasten	144.976	138.645	6.331
<i>Totaal sociale lasten</i>	338.918	339.642	-724
<i>Overige personeelskosten</i>			
Reis- en verblijfkosten	47.524	64.683	-17.159
Opleidingskosten	49.274	37.503	11.771
Wervingskosten	0	18.747	-18.747
Overige personeelskosten	116.441	105.561	10.880
<i>Totaal overige personeelskosten</i>	213.239	226.494	-13.255
Totaal Lonen, salarissen en sociale lasten	1.975.022	2.030.688	-55.666

Verwacht wordt dat de lonen, salarissen, sociale lasten en overige personeelskosten in 2018 € 80.000 hoger zullen zijn door meer kosten personeel. Met name door het aannemen van een fte waarmee in de begroting geen rekening was gehouden. Feitelijk is er per saldo slechts sprake van en verwachte overschrijding van € 22.000 omdat € 58.000 van de € 80.000 intern doorbelast wordt.

Afschrijvingen materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen

	Realisatie t/m september 2018	Budget t/m september 2018	Vershil t/m september 2018
Afschrijvingen materiële vaste activa			
Afschrijving materiële vaste activa	751.137	994.203	-243.066
Totaal afschrijvingen materiële vaste activa	751.137	994.203	-243.066
Bijzondere waardeverminderingen			
Afwaardering materiële vaste activa			0
Totaal bijzondere waardeverminderingen	0	0	0
Totalschr mat vaste activa en bijz waardeverm	751.137	994.203	-243.066

Verwacht wordt dat de afschrijvingen materiële vaste activa en bijzondere waardeverminderingen in 2018 € 307.000 lager zullen zijn omdat de aanschaf van de beveiligingsapparatuur en ICT apparatuur later plaatsvindt dan begroot en omdat een aantal projectonderdelen van het kantoorgebouw nog niet volledig zijn opgeleverd.

Overige bedrijfslasten

	Realisatie t/m september 2018	Budget t/m september 2018	Vershil t/m september 2018
Exploitatie kosten			
Uitvoering en beheerkosten	832.451	1.211.769	-379.318
Dotatie aan voorzieningen	1.824.000	1.824.003	-3
Kosten brandweezorg	307.452	272.988	34.464
Overige exploitatie kosten	0	23.472	-23.472
Totaal exploitatie kosten	2.963.903	3.332.232	-368.329

Algemene en administratiekosten			
Algemene advieskosten	998.621	1.360.998	-362.377
Juridische advieskosten	79.529	45.000	34.529
Accountantskosten	37.630	67.500	-29.870
Belasting advieskosten	7.200	41.247	-34.047
Bestuurskosten	18.040	18.747	-707
Administratie kosten derden	22.830	56.250	-33.420
Overige algemene kosten	2.544	29.970	-27.426
Totaal algemene en administratiekosten	1.166.393	1.619.712	-453.319

Relatiebeheerkosten			
Advertenties	7.787	15.003	-7.216
Evenementen	137.206	136.503	703
Website en social media kosten	7.070	5.625	1.445
Sponsoring en donaties (v.a.2018 incl. vitaliteitsregeling)	15.425	339.201	-323.776
Overige relatiebeheerkosten	8.795	5.625	3.170
Totaal relatiebeheerkosten	176.283	501.957	-325.674

Facilitaire kosten			
Kantinekosten	17.573	17.622	-49
Kantoorbenodigdheden	7.656	10.503	-2.847
Papier- en drukwerkkosten	34.673	30.726	3.947
Abonnementen, lidmaatschappen en vakliteratuur	52.083	43.092	8.991
Telefoonkosten	18.970	17.937	1.033
Portokosten	8.610	9.747	-1.137
Totaal facilitaire kosten	139.564	129.627	9.937

Huisvestingskosten			
Onderhoudskosten gebouw, terrein en tuin	47.157	58.500	-11.343
Schoonmaakkosten gebouw	40.439	41.247	-808
Overige huisvestingskosten	11.420	9.837	1.583
Totaal huisvestingskosten	99.016	109.584	-10.568

Overige kosten			
Huurkosten	34.703	23.697	11.006
Verzekeringskosten	76.739	49.653	27.086
Gas, water en elektriciteit kosten	201.271	148.527	52.744
Onroerendzaak belasting	184.811	211.527	-26.716
Waterschapslasten	48.601	28.971	19.630
Onderhoudskosten	355.587	475.722	-120.135
Nieuwe activiteiten	350.931	1.275.183	-924.252
Totaal overige kosten	1.252.642	2.213.280	-960.638

Totaal overige bedrijfslasten	5.797.801	7.906.392	-2.108.591
--------------------------------------	------------------	------------------	-------------------

Verwacht wordt dat de overige bedrijfslasten in 2018 € 610.000 lager uit zullen vallen dan begroot met name door € 495.000 minder kosten herstel fase 1 terrein achter de kade CCT 4, € 147.000 minder kosten digitaal DMS, € 382.000 minder relatiebeheerkosten (inclusief vitaliteitsregeling), € 102.000 minder onroerendzaak belasting, € 88.000 minder onderhoudskosten, € 57.000 minder kosten brandweezorg, maar € 186.000 meer kosten groot onderhoud parkeerplaats, € 300.000 meer kosten waarborgregeling kern Moerdijk (niet begroot), € 306.000 versnelde realisatie laatste fase led verlichting (niet begroot).

Financiële baten en lasten

	Realisatie t/m september 2018	Budget t/m september 2018	Vershil t/m september 2018
<i>Rente lasten en soortgelijke lasten</i>			
Rente lening o/g	4.248.785	4.294.908	-46.123
Garantie premie	300.000	225.000	75.000
Overige rentelasten en bankkosten	3.703	3.753	-50
Doorberekende rente naar grondexploitaties	-2.234.164	-2.189.862	-44.302
<i>Totaal rente lasten en soortgelijke lasten</i>	2.318.324	2.333.799	-15.475

Verwacht wordt dat de financiële baten en lasten in 2018 € 120.000 beter zullen zijn door € 61.000 minder rentekosten en € 59.000 meer rente toerekenen aan de grondexploitatie Industrial Park Moerdijk.

Bijzondere baten en lasten

	Realisatie t/m september 2018	Budget t/m september 2018	Vershil t/m september 2018
<i>Bijzondere baten en lasten</i>			
Bijzondere baten	-1.414.059	0	-1.414.059
Bijzondere lasten	-570	0	-570
<i>Totaal bijzondere baten en lasten</i>	-1.414.629	0	-1.414.629

Verwacht wordt dat de bijzondere baten en lasten op jaarbasis € 1.502.000 hoger zal uitkomen door de verkoop van twee reststroken en een deel van de parkeerplaats.

	Realisatie t/m september 2018	Budget t/m september 2018	Vershil t/m september 2018
<i>Resultaat</i>			
Resultaat	5.491.326	1.514.079	3.977.247
<i>Totaal resultaat</i>	5.491.326	1.514.079	3.977.247

Verwacht wordt dat het resultaat in 2018 € 2.628.000 hoger zal zijn.

Financiering en treasury

Het havenbedrijf is een kredietovereenkomst aangegaan met het Havenschap Moerdijk. In de kredietovereenkomst is opgenomen dat het havenbedrijf gehouden is om er zorg voor te dragen dat het Havenschap Moerdijk te allen tijde aan haar verplichtingen uit hoofde van de financieringsinstrumenten kan voldoen, voor zover deze financieringsinstrumenten zijn benut om krediet aan het havenbedrijf te verstrekken.

De hoogte van de kredietlimiet is niet meer dan het kredietplafond ter grootte van € 280.000.000. De hoogte van de kredietlimiet wordt elk jaar bepaald en gebaseerd op de liquiditeitsplanning voor het komend kalenderjaar, met een opslag van 10% voor onvoorziene uitgaven.

De kredietlimiet voor 2018 bedraagt exclusief de financiering van het Logistiek Park Moerdijk € 147.100.000, zoals vastgelegd in de begroting 2018 van het Havenschap Moerdijk. Per 30 september is voor ca. € 133.666.000 aan leningen opgenomen bij Havenschap Moerdijk. In 2018 kan dus nog voor € 13.434.000 aan leningen worden opgenomen. De kredietlimiet is ruim genoeg voor de rest van het jaar.

ICR (Interest Coverage Ratio, EBITDA/rentekosten)	> 2	1,9
DEBT/EBITDA (waarbij Debt = rentedragende schulden)	< 7	11,5
Solvabiliteitsratio (EV/TV)	> 30%	35%
Rentekosten op jaarbasis		€ 5.966.000
Gemiddeld rente percentage (rentekosten/ rentedragende schulden)		4,46%

In bovenstaand overzicht is een aantal ratio's opgenomen. Het Interest Coverage Ratio zegt hoeveel keer de rente kan worden betaald uit het brutobedrijfsresultaat. De Debt/Ebitda verhouding laat de verhouding zien tussen de langlopende schulden en het brutobedrijfsresultaat. De solvabiliteitsratio laat de verhouding zien tussen eigen vermogen en totaal vermogen. De rentekosten op jaarbasis geven de verwachte rentekosten op jaarbasis weer en het gemiddeld rentepercentage wordt bepaald door de rentekosten op jaarbasis te delen door de schulden op lange termijn. Omdat de lang lopende schulden in verhouding tot het brutobedrijfsresultaat relatief hoog zijn is de Debt/Ebitda hoog. Daardoor is ook de ICR aan de lage kant.